

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

<p>Preful abonamentului:</p> <p>Pe un an 160 Lei</p> <p>Pe jumătate de an 80 "</p> <p>Pe un pătrar de an 40 "</p> <p>Un număr 3 Lei.</p> <p>Pentru străinătate pe un an 260 Lei.</p>	<p>Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.</p>	<p>Preful inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci la sus 200 Lei</p>
--	--	---

CARTE PASTORALĂ.

Sfântul Sinod al Sfintei Biserici Ortodoxe Române

către

Iubitul Cler și Popor drept credincios din cuprinsul
de Dumnezeu păzitulul Regat al României.

„Har, pace și milă de la Dumnezeu
Tatăl și Fiul și Sfântul Duh”.

Datoria de a ne desluși poporul asupra datei pascale din anul acesta, l-a îndemnat pe Sfântul Sinod al Bisericii și al Țării, la o lămurire mai largă. Și o face aci, pentru că în unele ținuturi ale țării, de prin Basarabia și de prin Nordul Moldovei, s'ar fi ivit, — după cum ni s'a arătat, — nedumeriri și chiar nemulțumiri, destul de neprielnice pentru stările sufletești ale celor atinși de ele.

Spre a le potoli însă pe toate aceste nedumeriri și nemulțumiri, și spre a li se limpezi și întări convingerea în bine, tuturor acelor care doresc să-și aibă sufletul liniștit, Sf. Sinod al Bisericii și al Patriei lor, le arată aci toate adevăratele lămuritoare, și istorice și științifice și bisericesti, pe care să sprijine deadreptul și foarte luminos, data de 31 Martie, ca zi de serbare a Sf. Paști din anul de față.

* * *

La întrebarea, de se cădea, la noi ca în anul acesta să se serbeze Sfintele Paști la 31 Martie, și dacă această dată pascală ar fi sau nu o dată canonică, Sfântul Sinod răspunde că *Da*; și că nu se putea să se facă, pentru serbarea Sfintelor noastre Paști din anul acesta ceva mai bine, ca așa. De ce?

Pentru că numai așa i-au poruncit să facă înaltei sale răspunderi, nu numai *știința* și nu numai *credința*, care sunt sfinte pentru el, ca fiind rânduite amândouă de același Dumnezeu; dar i-a poruncit chiar și însuși interesul scumpului său popor, care își are pentru luna Mai orânduiele lui de muncă și de nădejde, între care intră mai ales școalele sale de tot felul, cu studiile și cu pregătirile elevilor, pentru sfârșitul anului școlar.

În ce privește apoi știința, de care vorbirăm, Sfântul Sinod a ținut socoteală, de *echinocliul de primăvară* și de *luna plină* de după el, de a căror apariție pe cer, data Sfintelor Paști este legată de-

apururea, chiar după rânduiala dela Niceia. În ce privește, la rândul ei, credința, de care de asemenea vorbirăm, Sfântul Sinod a ținut socoteală de *rânduiele sfintei noastre Biserici ortodoxe*, privitoare la aceste rândueli, pe modul de așezare în calendarul bisericesc, al Pascaliei. A ținut seama adică de așezarea prin Pascalie a postului celui Mare, care este în legătură cu Sf. Paști, a postului Sfinților Apostoli, care e învecinată cu Pascalia, cum și a sărbătorilor speciale Pascaliei, în felul de pildă al Floriilor și al Duminicilor dintre Paști și Pogorârea Duhului Sfânt, etc., ținându-se prin această așezare ca să nu se producă cumva, în corpul calendarului, nici încurcături, nici răsturnări, asupra celui alt material, cronologic și de cult, deja stabil, din calendarul îndreptat.

Ori, încurcăturile și răsturnările, de care pomește aci Sfântul Sinod, s'ar fi întâmplat, la sigur, în calendarul nostru de anul acesta, dacă Paștile s'ar fi așezat la 5 Mai. Ca să poată cunoaște precis, care ar fi aceste încurcături, iată-le aci:

I. În primul rând, bunăoară, ar fi trebuit să se prelungească mâncarea de carne peste jumătatea lunei Martie, luându-i din ea 17 zile pentru dulce, cea ce nu s'a întâmplat până acum în Biserica ortodoxă.

II. În al doilea rând, s'ar fi luat cei patruzeci de mucenici din postul cel mare al Sf. Paști, care deapururea până aci s'au sărbătorit de cler și de creștini, numai în acest post; iar cu serbarea Sf. Paști la 5 Mai, cei 40 de mucenici s'ar fi sărbătorit, în ultima săptămână a mâncării de carne, de dinaintea Postului celui Mare.

III. În al treilea rând, s'ar fi suit sărbătoarea Bunei Vestiri, chiar în a doua săptămână a Postului mare, adică în locul unde ea nu a mai fost niciodată până acum în calendarul bisericesc.

IV. În al patrulea rând, s'ar fi călcat hotărârea și practica întregii Biserici, după care Sf. Paști nu se pot trece, spre serbare, dincolo de 25 Aprilie.

V. În al cincilea rând, s'ar fi văzut însăși sărbătoarea Sf. Apostoli Petru și Pavel, în Sâmbăta din săptămâna de harți, de dintre Rusalii și Duminica tuturor Sfinților, când se știe, că în mod fix, ea nu se sărbătorește decât numai la 29 Iunie.

VI. În al șaselea rând, s'ar fi înlăturat din calendar și din practicarea bisericească obicinuită, însuși postul Sf. noștri Apostoli, care n'a fost mișcat nici odată dela locul lui, adică de dincolo de săptămâna de harți și de Duminica tuturor Sfinților.

VII. În fine în al șaptelea rând, dacă s'ar fi ținut cu orice preț să se aibă și în acest an postul Sf. Apostoli, ar fi trebuit să avem, după unii, aducerea, sau mai bine zis, suirea postului Sfinților noștri Apostoli în săptămâna de harți, dintre Rusalii și Duminica tuturor Sfinților, făcându-se aceasta împotriva bine înțeleas a rânduelilor ortodoxiei.

În fața unui tablou, de atâtea răsturnări impioase, cine oare nu i-ar fi imputat Sfântului nostru Sinod *vina și răspunderea* lui, de a fi îngăduit să se lovească marele și sfântul așezământ calendaristic al ortodoxiei, pe care l-a întărit în chipul lui tradițional, spiritul creator și pios al celor șapte sinoade ecumenice, de acum unsprezece sute de ani?!

Stabilizarea deci a Sfințelor Paști la 5 Mai, l-ar fi căsunat Bisericii noastre strămoșești, în mod fatal, toate aceste șapte lovituri. Sfântul nostru Sinod, prin urmare, era îndatorat, de către însăși practica seculară a Bisericii Ortodoxe, să lumineze poporul asupra abaterilor, la care l-ar fi dus Paștile cu data la 5 Mai, dar fiind mai ales, că calendarul bisericesc, pe care Biserica noastră îl are dela 1924 încoace, este tot cel Iulian vechiu, dar *îndreptat* în așa fel, că a așezat Sf. Paști la 5 Mai, însemnează a da rânduelilor lui tradiționale, toate cele șapte lovituri de mai sus.

Cum însă chestiunea e mare și grea, se cade să-i înșirăm aci desfășurările, de care ea tot mai are nevoie. Iată bunăoară, cum s'au desfășurat chestiunile calendarului bisericesc la Niceia. Și iată și cum s'au desfășurat ele, de data aceasta, de către însuși Sfântul nostru Sinod, care a pășit pe urmele dela Niceia.

I. Sfântul Sinod ecumenic, ținut la Niceia în anul 325, a introdus pentru prima dată, în întreaga Biserică creștină, — ca măsură de timp, — calendarul păgân al împăratului Iului Cesar. Atunci Sf. Părinți, — pe temeiul calculelor făcute de bărbați învățați — au observat, că anul din calendarul Iulian era în vremea aceea mai lung, decât anul ceresc, cu trei zile. Astfel au hotărât, să sară, în calendarul Iulian, adoptat de Biserica creștină peste cele trei zile de prisos, care produceau încurcături, lepădându-le din calendar; căci anul dintr'un calendar bun, nu se cade să fie mai lung, ca anul ceresc, întrucât anul cel adevărat este anul ceresc, cel deschis și încheiat de soare. Dar acest Sfânt Sinod n'a luat nici o hotărâre, pentru ca această încurcătură și deosebire de lungime, între anul din calendar și anul ceresc, să nu se mai ivească și în viitor. Nouă însă, ne-a lăsat, ca pildă de urmat, în viitor, același normă, pentru cazuri asemănătoare.

Astfel am ajuns în zilele noastre, că anul din calendarul bisericesc al creștinilor s'a lungit cu 13

zile de prisos, față de anul ceresc; cu alte cuvinte, când pe cer semnele lui arătau că anul s'a încheiat, în calendarul nostru, anul mai dura încă 13 zile. Această deosebire de lungime, tot creștea mereu. De aceea Biserica noastră ortodoxă de azi trebui să repete și să îndeplinească și ea procedura Sinodului I ecumenic dela Niceia.

Ca să se pună însă capăt acestei creșteri continue de zile, care mereu producea încurcături între oameni și țări, Sf. Sinod al Patriarhiei ecumenice din Constantinopol, în înțelegere și cu Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române, și cu ajutorul și al unei conferințe pan-ortodoxe, au hotărât, la 1923, îndreptarea anului din calendar, întocmai în felul în care o făcuse și Sfântul Sinod dela Niceia, în 325, lepădând și sinodul de acum pe cele 13 zile de prisos, așa cum le a lepădat și Sinodul dela Niceia în vremea sa, sărind peste cele trei zile, cu care găsisse anul din calendarul bisericesc, mai lung față de cel ceresc. În 1924 deci Sinodul român, — pe baza înțelegerii comune dela Constantinopol, — a îndreptat, atât pentru trecut, cât și pentru viitor, greșala și deosebirea dintre anul calendarului și anul ceresc, reducând, — pe temeiul calculelor făcute de învățați specialiști, — deosebirea dintre aceste două calendare, la un minimum, numai de 2 secunde și 02 terțe la an, pe când anul din calendarul folosit de Biserica romano-catolică și de apuseni — îndreptat la anul 1582 — este și azi mai lung, ca anul ceresc, cu 26 secunde și 02 terțe la an.

2. Acest calendar al nostru, acum îndreptat și curat ortodox, este azi cel mai aproape de adevăr; deci și cel mai bun. El este și rămâne *definitiv*, dimpreună cu totalul sărbătorilor fixe, adică cu data stabilită pentru fiecare din sărbătorile, care cad întotdeauna la aceeași zi, din lună și din an.

3. De asemenea, în cadrele acestui calendar îndreptat, Sf. Paști și praznicele în legătură cu ele, ca: Floriile, Ispasul, Rusaliiile și celelalte orânduiri tipicale, vor continua să se miște neconținut ca o suveică și în viitor ele fiind mobile și formând toate împreună Pascalia, pe ale cărei date lunare le orânduiește pe fiecare, la locul său calendăresc, sărbătoarea Paștilor făcându-se aceasta, pe baza unor calcule destul de complicate. În consecință dar, se vede, că Biserica trebuia să așeze acum data Sfințelor Paști și a sărbătorilor mobile din cadrul Pascaliei, în trupul calendarului îndreptat, ținând seamă cu orice preț de regulile dela Niceia.

E drept de altfel, că în această privință, Biserica ortodoxă universală de azi, încă nu a adus o hotărâre definitivă. Sunt însă câțiva ani, de când între Bisericile ortodoxe Autocefale se poartă tratative pe cale de corespondență, pentru a-i afla Pascaliei locul său, mai ales că și până acum s'au mai întâmplat în privința paștilui ovreiesc bunăoară unele nepotriviri, în felul că în cursul veacurilor — dela sinodul niceian (325) — Paștile ortodoxe au căzut de mai multe ori deodată cu Pascha Ovrellor; deci în contra regulii dela Niceia, ori cât de strict s'a aplicat acea regulă. În anii dela 360—500 de pildă, Sf. Paști au căzut de vre-o 13 ori, în aceeași Duminică cu paștile ovreiești.

4. Sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe române, — ca și celelalte Biserici, — a studiat mereu chestiunea. Și la 12—13 Iunie 1928, Biserica noastră a stabilit, care ar fi — pe baza principiilor hotărâte la

Niceia — data Sf. Paști în anul 1929? El a constatat, că data pascală a acestui an, cea mai corectă și cea mai conformă cu hotărârile dela Niceia, este 31 Martie 1929. Și stabilind data aceasta, Biserica noastră și-a însușit-o pentru anul de față, pentru că Biserica ortodoxă română, azi cea mai puternică și mai bine organizată, și chiar și cea mai liberă dintre Bisericile ortodoxe, s'au văzut prin această stare prosperă datoare să ia *inițiative*, în ce privește viața ecumenică a ortodoxismului întreg.

5. Studiul și proiectul acesta al Sf. nostru Sinod s'a comunicat I. P. S. nostru Patriarh Miron. I. P. S. Patriarh al nostru l-a adus apoi pe cale de corespondență la cunoștința Patriarhului ecumenic dela Constantinopol, carele duce tratative în privința aceasta cu celelalte Biserici ortodoxe. Ca răspuns, în privința aceasta, Patriarhia ecumenică a constatat, în scrisoarea sa către Patriarhul român Nr. 2963/1928, că calculul Sinodului român de a se prăznuși Sf. Paști la 31 Martie în anul care vine, este după calendarul îndreptat o dată, „care corespunde *exact* cu vremea hotărâtă de Sinodul I Ecumenic din Niceia, pentru prăznuirea Sfințelor Paști“...

În consecință, față de această „exactitate“, Biserica română și-a însușit în mod hotărât această dată, adică data de 31 Martie, pentru serbarea Sfințelor Paști, în acest an.

6. Și a făcut așa, pentru că data dela 31 Martie e singura dată corectă pentru serbarea în acest an a Sfințelor Paști, atât sub raportul *adevărului științific*, precum văzurăm mai sus, cât și al *normelor bisericesti stabilite la Niceia*. E Duminica I-a după prima lună plină a echinocțiului de primăvară. Nu „coincide“ cu Pascha Ovreilor. Nu cade după 25 Aprilie. Nu atinge și nu leapădă, din calendarul bisericesc, postul Sfinților Apostoli.

De altfel, nu calendarul ovreesc trebuie să ne indice nouă creștinilor, data morții Mântuitorului nostru; ci noi creștinii avem și în privința aceasta rânduiala noastră și tipicul nostru. Moartea Mântuitorului noi o și sărbătorim *regulat* în Vinerea de dinaintea Sfințelor Paști.

7. Biserica română prin urmare, se simte *cea dintâi datoare a lua inițiativa*, în privința așezării Pascaliei, în cadrele calendarului îndreptat, fiind el îndreptat pe temelie de adevăr, și științific și bisericesc; iar nu pe superstiții, alimentate și agitate de dușmanii țării și ai neamului, și de cei ce, în mod conștient sau inconștient, au intrat în slujba acestor dușmani și streini.

8. De altfel însuși Patriarhul ecumenic dela Constantinopol constată, după cum văzurăm mai sus, că data de 31 Martie, pentru 1929, este totul exactă. Greutatea înțelegerii însă cu celelalte Biserici Autocefale, pe cale de corespondență, a împiedecat terminarea chestiunii, cea ce nu micșorează *fondul adevărului*, nefiind vorba decât de o nepotrivire absolut trecătoare, față cu celelalte Biserici, iar nu de o *deosebire principiară*.

9. Este greșit deci a vorbi de o „Pascalie nouă“; întrucât, după cum se lămurește aci, Biserica română, prin fixarea acestei date, nu schimbă vechea Pascalie, ci o *așează* tot pe cea veche în cadrele calendarului îndreptat, după toate normele canonice vechi și tradiționale. Această așezare prezintă greutatea de altfel, numai în anumii ani excepționali, cum e și 1929. În colo, nu se ivesc asemenea greutatea.

10. Așa fiind lucrurile, poporul român în marea sa majoritate, așteaptă desigur liniștit prăznuirea Sf. Paști, la data de 31 Martie. Întăritările în contra acestei date s'au pornit mai ales din unele părți ale Basarabiei; atingând și unele părți apropiate de Moldova; unde agenți streini au găsit oameni creduli pentru scopurile lor de propagandă antiromânească, mai ales că unii politici incoștii au pregătit de vre-o zece ani masele poporului în a crede, că mizeriile de după război sunt provocate din vechiul regat; și că dela București, centrul României, nu poate veni nimic bun. O astfel de propagandă urâtă, desigur că trebuia să-și aducă roadele ei.

11. Trebuie să se țină seamă însă, că a schimba această dată ar însemna a călca adevărul și a părtini și spori ignoranța și superstițiile; a turbura apoi conștiința religioasă și liniștea poporului din Ardeal, Banat, Oltenia, Muntenia, Moldova și Bucovina și a produce neîncredere în sufletele lor disciplinate și alipite de biserică și de ierarhii lor; cum și a mâna apă la moara agitatorilor streini, încurajându-i în întreprinderile lor subversive; și în fine a îndreptăți pornirile ignoranților și ale acelor ce înșeală credulitatea oamenilor nelămuriți. Dealtăparte nu trebuie tolerate nici tendințele acelor clerici Basarabeni, secondați și de unii mireni, cari an de an sunt în căutarea unei teme, cu care să încerce a se pune în conflict cu autoritățile superioare, prezentând în ochii celor neorientați primejdii închipuite, amestecând în chestiunile obștești interese particulare ori vanități personale. Asemenea porniri nu sunt de încurajat din partea nici unui român; căci ne îngreunăm întărirea neamului în jurul intereselor vitale ale țării; și noi firește că nu putem rezolvi interesele superioare ale țării, după capriciile străinilor vrăjmași nouă.

Biserica noastră se conduce până la mucenicie de lumina adevărului și de steaua intereselor superioare ale majorității poporului român; iar nu de ignoranța superstițioasă a acelor creduli și proprii, influențelor venite dela agitatorii streini, sau dela alt soi de interesați.

12. Data de 5 Mai cade, după cum văzurăm, după 25 Aprilie; ceea ce face să se treacă hotarul canonic al timpului, în care Biserica ortodoxă de a toată lumea a hotărât să poată cădea Paștele. Cade și după *a doua lună plină*, cea ce nu e nici locul și nici nevoie să se întâmple, pentru acest an. Mai înlătură și postul Sf. Apostoli Petru și Pavel, cum s'a arătat mai sus; și conturbearză și alte orânduiri obicinuite în Biserică, în felul celor 7 răsturnări deja numărate până aici.

Această dată de 5 Mai este urmată în anul acesta de celelalte Biserici ortodoxe, față de care noi ne simțim îndatorați să le dăm explicațiile necesare, rămânând hotărâtă la păstrarea neclătită a *unității ecumenice*, cu ele în toate chestiunile bisericesti; și deci și în chestiunea privitoare pe serbarea unitară a Sf. Paști, în care scop ne propunem a ținea an de an conferințe generale, pentru o *înțelegere comună*, până la normalizarea definitivă a chestiunii.

Ca o urmare firească a acestor lămuriri, destul de numeroase și de temeinice, s'au luat de către Sf. Sinod, următoarele hotărâri:

I. Menținerea datei Sfințelor Paști pe 31 Martie 1929 — cum s'a precizat în toate calendarele tipărite și împărțite în țară.

II. Sfântul Sinod dă această carte Pastorală lămuritoare către popor, îndemnând pe toți fiii țării și ai Bisericii, să sfătuiască și pe cei amăgiți, a nu se lăsa căzuți în mrejiile agitatorilor periculoși, pentru țară și așezămintele ei.

III. Înaltul Guvern este rugat să dispună, ca toate autoritățile civile și militare să vegheze asupra ordinii legale pe chestiunea aceasta.

Ținând seamă de puterea și de luminile adevărului desfășurate aci din îndestul cum și de puterile stăpânitoare ale pietății străbune, Sfântul Sinod crede, că sufletul poporului nostru, atât de demn, atât de disciplinat și atât de înțelept, nu va putea să rămână până în sfârșit neatins și nestăpănit de eie; și că el nu a așteptat de cât aceste lămuriri, studiate și sincere, din partea Sfântului Sinod al Bisericii sale strămoșești, spre a și le însuși și depozita în sufletul său cu toată graba și hotărârea.

Să le primească deci, cu toată încrederea, ca din partea unor cărmuitori conștiinți, în tot momentul, de greaua lor răspundere; și care se găesc cu rolul lor de conducători sufletești, adică de organe de adevăr și de pietate, nu numai sub chipul lor omenesc de a înțelege lucrurile, dar mai ales sub porunca și sub sprijinul luminător și părintesc al Dumnezeuului nostru Celui Viu, și creator de adevăr, și iubitor de oameni.

Acestea le dăm, de astă dată, în paza, conștiințelor și a inimilor tuturor creștinilor noștri ortodoksi, al căror suflet se cuvine să se simtă, cât mai împăcat di cât mai mișcat și mai plin de viață, înaintea Domnului, spre deplina proslăvire a Sf. Învieri a Fiului Său și a Dumnezeuului nostru Iisus Hristos, Sfântul Sinod dorindu le tuturor ortodoxilor noștri, și în tot sufletul său părintesc, ca: „Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Duhului Sfânt să fie cu toți“.

MIRON

Arhiepiscop al Bucureștilor și Mitropolit al Ungro-Vlahiei
Patriarh al României.

† PIMEN

Arhiepiscop al Iașilor
și Mitropolit al Moldovei și
Sucevei.

† NECTARIE

Arhiepiscop al Cernăuților,
Mitropolit al Bucovinei.

† Vartolomeu

Episcop al Râmnicului
Noului Severin.

† Iacov

Episcop de Huși.

† Nichita

Episcop de Argeș.

† Iosif

Episcop de Caransebeș.

† Nicolae

Episcopul Vadului Feteacului
și Clujului.

† Justinian

Episcop al Cetății Albe, Ismail.

† Gherontie

Episcop de Constanța.

† Evghenie Piteșteanu

† Platon Ploeșteanu

† Iopolit Rădăuțeanu

† Ilarion Băcăoanu

† Dionisie Tighineanu

† NICOLAE

Arhiepiscop de Alba-Iulia și
Sibiu. Mitropolit al Ardealului,
Banatului, Crișanei și
Maramureșului.

† GURIE

Arhiepiscop al Chișinăului și
Mitropolit al Basarabiei.

† Lucian

Episcop de Roman.

† Ghenadie

Episcop de Buzău.

† Cosma

Episcop al Dunării de Jos.

† Roman

Episcop de Oradea.

† Visarion

Episcop de Hotin.

† Grigore

Episcop al Aradului, Ienopoliei
și Halmagiului.

† Ioan

Episcopul Armatei.

† Grigore Botoșăneanu

† Filaret Musta

† Tit Târgovișteanu

† Andrei Crișanul

† Vasile de Râșinari

Notă oficială.

Nr. 862 E ex 1929.

Cătră On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Cu ocaziunea încheierii la finea anului 1928 a conturilor Bibliotecii și Tipografiei diecezane s'a constatat, că unele comune bisericesti au rămas în restanță cu abonamentul pentru „Foaia diecezană“.

Dreptaceea ne vedem îndemnați a însărcina pe On. Of. parohiale din comunele restanțiere să grijească, ca — pentru cazul că întretimp nu s'ar fi platit restanța — în termen la 30 zile să se plătească și aceasta cu atât mai ales, pentrucă la caz de neplățițe facem materialicește rezponzabili pe conducătorii de oficiu parohial, față de cari vom proceda cu toată rigoarea.

Caransebeș, la 19 Februarie 1929.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

S. Th. Ciprian episcop de Cartaginea „Despre unitatea bisericii“ studiu istoric-literar

de diaconul I. David.

(Continuare).

În capitolul al nouăsprezecilea avem o paralelă între schismateci și eretici pe de o parte și lapsi pe de altă parte. Vina celor din urmă e mai mică. Unul păcătuiește (schismaticul sau ereticul) de bună voie, celalalt (lapsus) din cauza slăbiciunii voinții¹⁾. Cel căzut își strică numai sieși, pe când ereticul sau schismaticul trage după sine în pierzare o mulțime de suflete²⁾. Dar e și o deosebire de atitudine din punct de vedere moral între dâșii. Cel căzut e plin de remușcări și de căință, pe când ereticul sau schismaticul dovedesc o cerbicie și îngâmfare condamnabilă. Cel căzut va putea șterge prin martiriu „macula“ ce-i pătează credința, ereticul și schismaticul, perseverând în învârtoșarea inimii lor, nu vor putea fi mântuiți. Sunt chiar unii confesori cari se abat dela calea cea bună, aliindu-se cu ceeace sapă la temelie credinții Pilda lor să nu ademenească pe nimeni, căci și dâșii pot cădea în greșală. Solomon, pe care l-a agreat Dumnezeu, copleșindu-l cu toate bună-

¹⁾ Cap. XIX. rândul 11. Hic potest necessitas esse, illic voluntas tenetur in scelere.

²⁾ Apoc. III. 11.

tațile sale, a căzut în disgrație îndată ce s'a întors de pe căile dreptății. Acelaș lucru se întâmplă și cu marturisitorii rătași. Tene quod habes ne alius accipiat coronam tuam, îi apostrofează scriitorul cu cuvintele Apocalipsei³⁾. Confesorul să fie „cum disciplina modestus“ și să nu se crează desăvârșit, căci „mărturisirea“ este doar o inițiere, nu un merit desăvârșit⁴⁾. Scriptura ne învață doar, că numai acela va fi mântuit, care va fi statornic până la sfârșit⁵⁾. Mărturisitorul se expune unei tentațiuni mai mari, deținând o treaptă morală mai înaltă, dar mai ales trebuie să se străduiască a păzi credința nealterată, căci „cui multum datur, multum quaeritur ab illo“⁶⁾. Să ducă deci o viață exemplară, să nu se amestece în certurile pe cari le provoacă cei zavistnici, să stea ca pildă strălucită de disciplină, modestie și blândețe înaintea tuturor creștinilor. Defecțiunea unora dintre ei nu micșorează întru nimica meritul celorlalți, nici demnitatea, nici sfințenia lor, întocmai dupăcum trădarea lui Iuda n'a întunecat deloc prestigiul celorlalți apostoli. În capitolul douăzeci și trei avem resumatul celor înșirate până aci și cu aceasta intrăm în încheiere. Capitolele următoare nu mai sunt strâns legate de subiect. Ele conțin constatări și sfaturi generale, îndemnuri spre pacc, bunăînțelegere și veghere. Cuvintele acestui capitol sunt nemeșteșugite, sincere cu mai puțină retorică, de care se cam abuza pe vremea aceea, dar cu mai multă căldură sufletească. Opto quidem dilectissimi fratres et consulo pariter ac suadeo ut, si fieri potest, nemo de fratribus pereat et consentientis populi corpus unum gremio suo gaudens mater includat. Știe, că sfatul său nu va putea să convingă pe cei orbiți în rătașirea lor nici să le înfrângă cerbicia. Apelul său se adresează acelora cari s'au lăsat induși în eroare. Sf. Ciprian îi invită să se întoarcă în biserică cu cuvintele lui Pavel către Thesalonicienii. Pasagiul următor poate trece ca o concluzie a tratatului de față: Deus unus est et Christus unus et una Ecclesia eius et fides una et plebs una in solidam corporis unitatem concordiae glutino copulata. Scindi unitas non potest, nec corpus unus discidio compaginis separari, divulsis laceratione visceribus in frusta discerpi. Quidquid a matrice discesserit, seorsum vivere et spirare non poterit, salutis substantiam omittit.

(Va urma).

³⁾ Cap. XXI. v. 14—15. Hic animi unius est damnus, illic periculum plurimorum.

⁴⁾ Cap. XXI. r. 1—3. Confessio exordium gloriae est, non meritum, iam coronae non perficit laudem, sed initiat dignitatem.

⁵⁾ Matei X. 22.

⁶⁾ Luca XII. 48.

Indemnuri creștinești.

de D. Popescu.

Ia-ți crucea!...

Marcu 8₃₄.

Eră în ajun de serbătorirea eliberării evrilor din robia egipteană. În Ierusalim numărul populației se sporise cu aceia ce veniseră să serbeze Paștele aci. În toate casele se lucră de zor la prepararea mielului și la așezarea celor de trebuință cerute de lege, cari nu cumvă să-i apuce seara nepregătiți. Zorul eră mare și odată cu el se marea și forfota încoace și încolo. Nimeni nu stătea degeaba. Pretutindeni eră frământare, vâlmășag pașnic, acea gălăgie voioasă ce premerge marilor sărbători. Toți se bucurau la gândul zilei de sărbătoare în care, în toate casele aveau să stea în preajma tatălui, să mănânce în tihnă, să bea vinul mulțumirii, iar Dumnezeu avea să fie martor acelei voioșii, căci prin toate casele avea să fie invocat de psalmii recunoștinței... Până și săracii se simțiau mai voioși, mai înavuțiți, iar bogații mai darnici, mai buni...

Pe cerul zilei de April, soarele, în urcarea sa, apropiă culmea... La palatul lui Pilat, înfierbântarea mulțimii nerăbdătoare, sporiă de teama întârzierii și de aceia se grăbeau ultimile formalități pentru primirea condamnaților.

Pe sub acest văzduh în sărbătoare, printre acești târgoveți voioși de praznic, își face loc domol, ca la înmormântare, tristul alai al celor cu crucea în spate. În față, centurionul călare, exactor mortis, cum îl numește Tacit, iar în urma „lor“ ceata înfuriaților, cari nu mai încetau cu ocările, cei cari îl umiliseră și-L bicuiiseră, sporită de mulți gură-cască, dornici întotdeauna de așa spectacole. Erău și de cei cari îl auziseră grăind, cari se bucuraseră de vindcăările lui minunate, cari îi alergaseră în cale la intrarea triumfală, iar acum grăiau împotriva Lui. Il părăsiseră toți; Toți cei ce-L înconjurau altădată, fugiseră ca să-și apere viața de care nu vreau să se despartă. Chiar și Petru se lepădase de El!

Numai la sfârșit, câteva femei urmau tristul convoi, sguduite de plâns înăbușit. Și Mântuitorul cade sub greutatea crucii. Ocările sporesc și cu ele și amenințările. El se ridică, ... și-și poartă crucea mai departe, ... istovit și cu sudori de sânge, dar liniștit, blând și ertător... De ce să se înfurie? De ce să se vaete? Nu prevestise el toate acestea? Nu trebuia să dea El exemplu? Nu trebuia să moară El, ca să învieze? Nu tre-

buiă să ne facă părtași ai vieții veșnice? Nu venise pe lume pentru aceasta? Nu certase El pe Petru, când acesta îl îndemnă să nu se lase omorât, spunându-i: „*Mergi înapoia mea Satano, că nu cugești cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor?*” (Marcu 8₃₃). Nu trebuia să ne arate cum să ne mântuim sufletul? Nu spune El: „*Cel ce voiește să vie după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie. Că cine vrea să-și mântuiască sufletul său, pierde-l va pe el; iar cine și va pierde sufletul său pentru mine și pentru evanghelie, acela îl va mântui pe el?*” (Marcu 8₃₄₋₃₅). Nu trebuia să ne dovedească, că El nu se rușinează de lume și nici nu se teme de moarte, ca să ne poarte crucea păcatelor noastre? Nu spune El răspicat: „*Că cine se va rușina de mine și de cuvintele mele, între acest neam păcătos și preacurvar și Fiul Omului se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său, cu sfinții îngeri?*” (Marcu 8₃₈).

Mântuitorul a înviat și apoi s'a înălțat la ceruri. Urmașii Lui nu s'au mai rușinat și nici înfricoșat de moarte, ci au pornit să-L facă cunoscut lumii. Au venit prigoanele împotriva lor. Nu s'au înfricoșat de moarte. L-au mărturisit purtându-și și ei crucea. Nu s'au rușinat de El... L-au mărturisit pretutindeni... Și-au pierdut sufletul, — corpul lor, viața lor trecătoare —, dar au câștigat mântuirea lui... S'au încununat cu cununa de mucenici și de martiri... Au câștigat fericirea veșnică... S'au înmulțit prigoanele, s'au înmulțit și numărul lor,... și al credincioșilor, iar Creștinismul a triumfat...

Te-ai gândit vreodată, creștine, la aceste lucruri,... la acele vremuri,... la felul cum știau creștinii de atunci să asculte de cuvintele Mântuitorului? Ai făcut vreodată asemănare între atunci și acum? Intre ce-i amenință pe ei atunci și între liniștea de care te bucuri tu? Asculți și practici tu învățăturile Lui? Vii tu la El? Il mărturisești tu pe El? Nu cumva ți-e rușine de El? Nu te uiți tu cu teamă în jurul tău; când faci semnul sf. cruci pe care, dealtfel, mai mult îl batjocurești? Cine te mai împiedică azi să vii la El?... Să-L mărturisești, să-l urmezi? Patimile, păcatele și poftetele trupului? Satisfacerea lor? Cât vor dura toate acestea? Ce înseamnă această durată față de veșnicia ce-i va urma? Te-ai gândit vreodată?

Gândește-te, creștine și judecă toate acestea. **la-ți crucea ta**, leapădate de tine, mărturisește-L și urmează-L pe Christos, practică învățătura Lui și vei învinge și păcatele tale și vei câpăta și mântuirea sufletului.

Primește-mă, Christoase!.....

*Primește-mă, Christoase, de-apururea cu bine,
Când sufletu-'mi nădejdeea și-o 'ndreaptă către Tine,
Primește-mă, când moartea, din neguri de pădure,
Pândește-a mea vieață și-ar vrea ca să mi-o fure.*

*Când am plecat, în lume, icoana-Ți de pe cruce
Am sărutat-o dornic.... Și-or unde mă vor duce
Ale vieții valuri nu Te mai las pre masă,
Ci, chipul Tău cu mine, să-l port la sîn, mă lasă!*

*Au vrut ca să-și răzbuie păcatele vieții,
Să mor în chin năpraznic în saptul dimineții,
Dar tu, Stăpâne, gâtul mi l-ai păzit de moarte
Ingăduie, icoana-Ți, prin vișor să mă poarte.*

*Și-o să mi-o lași, Părinte, s'o dau acelei, care
Mi Te-a trimis, în gându-mi, în c.as de friă mare,
Să-i fie 'nsofitoare și talisman, ca mie, —
In elipa, când plecă-voi la Tine, pe vecie...*

Tileagd (Bihor) 15 Februarie 1929.

Alexandru Munteanu al lui Vasile
protopresbiter.

Idealul uman.

Cugetări.

Activitatea omenească mereu este încălzită de flacăra idealului uman.

Din vremuri bătrâne și până astăzi; din generații în generații scânteierile acestuia neîncetat luminează cărările neamului omenesc întru căutarea fericirii sale.

Și întocmai ca soarele, care în sine mereu acelaș este, variind doar în anotimpurile noastre terestre, idealul omenesc este pururea neschimbător în fond, diferind numai în forma sa dela popor la popor, dela om la om.

Cu toții dorim o fericire — lumească cei puțin — trudindu-ne să-i prindem transparentele-l urme care de care mai îndată; pe toți acelaș miraj ne ademenește; căile noastre sunt însă diverse și diverse sunt mijloacele întru căutarea lui. Ele diferă dar dela popor la popor; dela epocă, la epocă ba chiar la acelaș popor suferă schimbări în cursul timpului.

Idealul este dar unic în sine, neschimbător în fondul său; este ceea ce se chiamă *fericirea*. Ceea ce prezintă nuanțe distincte și uneori de-a dreptul opuse este forma, condițiile sau modul în care se urmărește realizarea acestui ideal. Omul primitiv de-o pildă își găsea mulțumirea scutit într'o peșteră și nutrindu-se cu câte o mâncare preparată din ierburi și rădăcini. Poeții proslăveau pe acest om și vremurile pe cari

le-a apucat; economiștii și oamenii de știință îi deplâng starea aproape animalică în care a trăit. Pe cine vom crede oare?

Dar altul este gândul ce ne preocupă pe noi. Acest ideal pe care Romanii îl căutau prin focul războaielor; Grecii prin arta lor meșteșugită; iar Evreii prin trecventarea zilnică a templului lui Iehova prezintă deci caractere multiple. Fiecare popor folosia altă scară în ascenziunea către el — fiecare individ îl elupta cu alte arme; câte capete atâtea gânduri, câte inimi, atâtea înflăcărări la scânteierile sale divine.

Caracterul acesta multilateral al idealului; felul deosebit de a-l înțelege și a tinde către el, este aceasta un bine sau nu? Prezintă această notă efecte salutare asupra mersului înainte al omenirii; Fără îndoială, că multiplicitatea idealului; acest mod felurit de a-l înțelege și a-l realiza; acest relativism al idealului omenesc este un mare bine. În definitiv, fericirea nu este o entitate de sine stătătoare; nu este un ce absolut; ea este însă o preocupare constantă a omului din toate timpurile și locurile. Dăinuind în raport cu acesta, ea va dăinui câtă vreme va fi om pe pământ.

Și iată câteva motive ponderoase, cari întaresc această părere. Sf. Scriptură ne spune, că după ce întâiu om, amăgit prin femeie și șarpe, a păcătuit, Dumnezeu i-a blestemat în chip diferit pe toți. Omul fu osândit să munciască din greu, femeia în chinuri groaznice să nască fii. Prin întâia pereche de oameni deci idealul ni-se prezintă în aspecte felurite! Și să nu ne surprindă faptul, că identificăm idealul cu blestemul. Căci, nu este oare un adevărat blestem, care zilnic ne torturează, pe urma căruia întâmpinăm necazuri și suferinți, fericirea după care alergăm?! Da, idealul este un adevărat blestem; din om face erou, din om face calic, totuși îl stimulează în munca sa și-l face să îndrăgiască viața, prețuind-o cu adevărat.

Iată însă și un alt motiv pentru care multilateralitatea idealului ni pare bună... Omul, bătătorind cărările acestei lumi, în căutarea țintei sale, cu cât este el mai mulțumit atunci când singur, neajutat de nimeni află luminișul către fericirea sa! Căci, cu drept cuvânt adevărata mulțumire și fericire este aceea, pe care singur și-o faci!...

Precum razele soarelui desmorțesc primăvara vietățile pământeste, trezindu-le la viață nouă, așa dorințele omului nasc și renașc în preajma fericirii; și precum raza unică a soarelui se desface în șapte culori, totașa de nenumărate ori șapte sunt fericirile visate de oameni. Toate

sunt bune; care sunt însă mai de folos, căci la soare întâia este culoarea roșie?... Așa și în idealul uman, este o ierarhie a nuanțelor — despre aceasta însă altădată.

Desnădăduirea.

de preotul Sinesiu Bistreanu.

Mai deunăzi am nimerit pe vecin văicărindu-se de atâta pagubă ce l-a ajuns, și că seceta i-a nimicit nădejdea de a-și putea susține familia, și că-i hotărât a părăsi casă, moșie și gloată; iar pricina era desnădăduirea, și trebuia să-i zică cu Christos: „Puțin credinciosule, ce te-ai îndoit?” I-am răspuns însă cu următoarea istorisire: — Un om avea o nevastă înțeleaptă, și aceasta observase, că soțul ei de niște zile este îngândurat și trist și nu dormia nopți întregi. Într-o dimineață simțind (se prefăcu) și ea o tristețe deosebită; iar soțul se mira mult de tristețea ei știind-o de altfel cu o fire pururea voioasă fără prejudeții, și-o întreabă de pricina întristării, sfătuiindu-o ca să lase la o parte orice grijă. Dânsa îi răspunse, că a visat, că a murit bunul Dumnezeu și că vazuse și pe îngeri în ceriu cum plâneau de pierderea dumnezeescului Tată. „Nebunatico, ce crezi oare, nu știi tu că Dumnezeu e nemuritor?” — „Bine, să fie dar!” îl întrerupse ea. „Dacă Dumnezeu nu moare vr'odată, de ce ești tu dar în continu năcăjit și îngândurat, de parcă n'ar mai exista Dumnezeu, carele se îngrijește de noi și ne ajută în nenorociri și lipse. Să nu desnădăduim!”

Ar trebui adese-ori să-mi zică, că sufletul meu e acum atât de liniștit și mulțumit cu soarta, parcă ar fi o apă lină dintr'o zi de vară; dar cine-mi va chezașui, că poate ca mâine are să mă covârșească viforul unei temeri de mare desnădăduire.

— Am citit undeva, că într-o zi vine la un episcop din fostul vechiu regat — un boer din vecinătate, cu scop să-și mărturisească păcatele; dar imediat ce rostia un cuvânt, îl podideau lacrimile. Episcopul se nevoia să-i inspire curaj și-i șoptea: „Or cât ar fi cineva de păcătos și totuși milostivirea dumnezească e multă și-l va ierta.” Boerul cu sila toată zice: „Hotărât sunt a plânge neîncetat, că mă consider de un mare păcătos și rătăcit la minte, căci nu pot pricepe și să cred, că Dumnezeu a devenit vr'odată om!” Zicea episcopul: „Măriurisește-mi sincer boerule, nu te muștră conștiința rostind o astfel de rătăcire?” Boerul răspunde: „Dimpotrivă, gândul acesta mă doboară și nu-mi convine!” — „Apoi încă o întrebare!” adause episcopul: „N-ai fi învoit să ia-i bani sau alte daruri, numai să nu mai vestești în lume o rătăcire ca aceasta!” — „N-aș face-o pentru lumea întreagă și prefer să mi se zdrobiască capul ca la șerpe decât să împărtășesc și altora rătăcirea ce m'a cucerit!” — „Deci să-ți spun și eu părerea mea;” urină episcopul. De am fi în vreme de războiu și Măria Sa, Vodă, ti-ar încredința spre pază o cetate situată la frontieră, loc primejdios și'n nemijlocita apropiere de vrăjmaș, și tot Vodă mi-ar da și mie în pază o altă cetate, dar la loc mai ferit, cam în mijlocul țării; n'ai putea să-mi spui: căruia ar fi Vodă mai obligat cu recunoștință, mie că imi încredințase o cetate scutită de navală inimică, ori d-tale că te-a pus de veghe la o cetate expusă primejdiei?” — „Cred că mie, căci era mai cu anevoe de a o veghia!” zise boerul luminat o leacă. — „Atunci”

urmă a vorbi episcopul — „însuși Dumnezeu consideră credința d-tale de mai vrednică de răsplată, căci aveai să te lupți cu desnădăjduirea, pe când eu sunt bine îngrădit cu o credință ce nu se poate birui de răuvoitori.“

Aș mai zice și eu: Sub orice împrejurări, bune-rele lovitură ale sorței, îndoeli ș. a. și totuși să-mi pun unica nădejde în Dumnezeu, ca unicul Părinte și stăpân care mă proteje, și să fiu cu încredere în Dumnezeu și să-l rog fierbinte, ca să mă scutesscă de șoaptele și îndemnul vicleanului diavol, ca să nu ajung în desnădăjduire; căci prefer a deveni un cerșitor de rând, dar să nu fiu părăsit de cerescul Tata, că el îmi este întreaga încredere și nădejde.

Să fim convinși, că Făcătorul Dumnezeu cunoaște bine prețul fiecăruia dintre noi, d'aceea pe unii i-a înzestrat cu o porțiune mai însemnată de încercări și pe alții i-a scutit, or că le-a dat mai ușoare încercări, zisa parabolei: fiecăruia după puterea sa.

Făcătorul o știe, că dacă cutare e mai slab de inger și s'ar nimici sub povara încercărilor, s'ar revolta și cu ură ar porni contra dumnezeirei . . . , sfârșitul este pierderea unui suflet; iar aceasta fără vr'un folos. Își cunoaște oamenii, știe ce putere conține cutare; oare are însușiri potrivite de a deveni erou în luptă cu lumea, ori că-i un laș; și d'aceea ca un mare învățator își potrivește mijloacele de pregătire.

Aș trebui însă să mai știu și aceea, că creștinismul nu e o religie potrivită moliciunii și plăcerilor, și aceasta mă îndeamnă să biruesc acele scăderi numite măsuri de jumătate sau părute numai, temerea și lenea. Voește să deștepte în mine tărie sufletească și încredere deplină în mila și bunătatea sa; iar eu susțin, că tocmai din acest motiv nu sunt scutit de cercări ce duc la desnădăjduire.

Par'că s'ar potrivi cu legenda antică a Grecilor cu tânărul Achile, căci se povestește că mamei lui i-a profetit un oracol, că fiul ei acesta, de va trăi o viață lungă, aceasta va fi fără glorie, la dimpotrivă: va avea parte de deosebită cinste dacă va muri de tânăr. Și mai spusese în alt rând tot același oracol, că fără ajutorul acestuia nu se va cuceri vro'odată cetatea Troia, ce era în continentul Asia. Și sârmana mamă îngrijorată de viața băiatului, l-a îmbrăcat în haine femeiești și l-a adăpostit într'o insulă unde se da creștere mai multor fete. Se începe războiul Troian; iar principele Odiseu, amăsurat spusei din oracol, știricește și află locul unde era ascuns Achile, dar ca să nimerescă băiatul dintr'atâtea fete, se folosește de un șiretlic, o apucătură vicleană, și anume poruncește ca la ușa apartamentelor femeiești, un ostaș să strige alarmă. La auzul acestui strigăt fetele părăsind uneltele de lucrare și tipând se îngrămădiseră într'un unghiu al casei, cuprinse de spaimă; iar tânărul Achile, cel îmbrăcat femeiește, simțind în sine putere de erou, prinde cu bărbăție arma, punându-se în poziție de apărare. Astfel se descoperă cel mai mare erou din vechime și care cuceri Troia.

Cu cât ingerul satanei ridică ispita sau cercarea mai vijelioasă asupra-mi, cu atât mai înțepitor să-mi îmbărbătez sufletul ca să stea veghe.

Trebuie deci să-mi dovedesc prețul bărbăției și hotărât să opun împotrivire energetică ori cărei cercări a desnădăjduirii, ca demn să mă fac de încrederea, de chiamarea ce mi-a dat-o cerescu lmeu conducător, Christos.

Și mi-ar prinde bine să primesc dela El cununa nevestejită, pentru care îl voi ruga cu supunere. Îl implor ca să nu mă părăsească și să devin laș, căci atunci voi suporta hotărâta biruință, fie lupta cât mai

aprigă, atât contra lumii celei rele cât și contra ingerului satanei; că am să recunosc, că e mult folositor și de preferat a mă lupta pentru legea strămoșească și Dumnezeu, fie ca această luptă să dureze până la sfârșitul vieții mele.

S'o știm deci că desnădăjduirea o vom alunga folosind adesea rugăciunea, că o știm doară că Mântuitorul ne povățuește astfel.

Var, 8 Septembrie 1928.

ȘTIRI

Locale.

Societatea femeilor române din loc a refnceput seria conferințelor religioase în decursul posturilor. În prima Duminică din Postul Mare a vorbit diaconul Teodor Roșca despre *Mucenicul Teodor Tiron și însemnătatea colivei*. Conferința a fost ascultată cu mult interes de credincioșii relativ numeroși.

Responsoriile dela Vecernie le-a dat „Corul Catedral“ care a încheiat cu concertul religios „Lăsați pruncii să vină la mine.“

Luni după masă a conferențiat, în localul liceului „Traian Doda“, Dl profesor Universitar Coriolan Petranu despre *arta românească din Ardeal*. În afară de arta populară, Ardealul prezintă o bogată sursă de artă românească cultă, deși toate tendințele scriitorilor unguri erau de a contesta existența oricărei arte culte românești. Arta arhitectonică s'a cristalizat aici îndeosebi în clădirile bisericesti. Cele mai vechi monumente de acest fel abia ne duc la începuturile secolului al XIII-lea. Bisericile suferă pe acum puternica influență bizantină. Toate bisericile din aceste timpuri se zidesc în stilul bizantin caracterizat prin cupolă. Cu timpul, când regii unguri, în fanatismul lor pentru religia catolică interzic orice comunicație cu Românii de peste munți, stilul bizantin cearcă anumite schimbări. Influința apusului începe a se resimți în arta românească. Este o perioadă în care bisericile au un caracter semi-bizantin. Târziu apoi se ajunge la o totală influență gotică. Asupra bisericilor aceasta se manifestă prin turnul înalt și arcul frânt dela uși și ferestre, frânt la mijlocul lui. În locurile muntoase îndeosebi, în Ardeal erau — și sunt chiar și astăzi — numeroase bisericiuțe de lemn foarte artistic lucrate. Aceste se zidesc, de obicei, pe locuri mai ridicate, pentru de a fi auzite clopotele lor și toaca, — iar pentru a le feri de incendii se zideau la margine de sat. Pictura din biserici ca și obiectele de cult, dovedesc iarăș un simț artistic deosebit. Explicând cauza pentru care arta noastră cultă din trecut s'a cristalizat aproape exclusiv în clădiri de biserică și în pictură murală bisericască, conferențiarul spune, că în trecut singurii știutori de carte, bărbați cari colindau aiurea învățând diferite arte, erau preoții noștri . . .

Iată o laudă într'adevăr binemeritată!

Examen. Dl referent consistorial Nicolae Cornean, redactorul foii noastre, în sesiunea de examene din Ianuarie a. c. a fost declarat licențiat al Facultății de Drept din București. Felicitări!

Cum își petrec săcui. Nu de mult Curtea de Apel din Târgu-Mureș și-a dat verdictul într'un interesant și semnificativ proces. În anul trecut, cu ocaziunea unui bal al intelectualilor unguri din numitul oraș, doi dintre participanți s'au costumat ca deținuți iar al treilea, un gardian care-i însoția. La intrarea lor în sală, lumea adunată acolo i-a aplaudat frenetic, mai ales, că unul dintre robi cerea *amnestie*, iar celalalt era *robul unei păpușe* (!) — cuvinte pe cari le cususeră pe haina lor — Intervenind autoritățile polițienești au pus îndată capăt petrecerii lor *nevinovate*, iar pe cei dornici de haine de rob i-a deținut. Ajungând cazul în justiție, și în apel chiar, aceasta a condamnat pentru uneltiri și agitație împotriva Statului, la mai multe luni închisoare pe indesezirabilii Săcui.

Publicațiune de licitație.

În baza decizului consiliului și adunării parohiale a bisericii ort. rom. din *Caransebeș*, și în urma aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial cu decislul No. 109 E. din 17 Ianuarie a. c. se publică *licitație cu oferte închise pentru repararea „Caselor Miculescu” din Strada Căpitan Temeș, proprietatea bisericii*, având aceste oferte să se înainteze subsemnatului în termen de 30 zile dela prima publicare în Foaiă Diecezană.

Prețul lucrărilor de reparație, amăsurat devizului este de Lei 82.608. — (optzeci și două mii șasă sute opt Lei).

Reflectanții vor depune odată cu oferta, drept vadiu 10% în bani gata, sau efecte publice.

Devizul lucrărilor se poate vedea la subsemnatul.

Interprinzătorul va mai avea să rebonifice 1% din prețul de exclamare, drept spese de compunerea devizului de lucrări.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de-a accepta sau a respinge orice ofertă, fără considerare la mărimea ei.

Caransebeș, din ședința consiliului parohial, ținută în 16 Februarie 1929.

Pavel Jumanca
v. președinte.

Corpul Portărellor, Tribunalul Caransebeș.

Nr. 586 Port. 1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX din 1881: și în baza art. 19 din legea LXI din 1908 prin aceasta public, că în urma decizului Judecătoriei urbane din Timișoara de sub Nr. 10.806/1926 efeptuindu-se execuțiunea la 17 Decembrie 1926 în favorul urmăritorului Iuliu Galgon din Timișoara reprez. prin avocatul Dr. Adolf Ungar

domiciliată în Timișoara contra urmăritei Ana Billi domiciliată în Rusca Montană pentru suma de 9093 Lei — bani capital și acces. mobilele sechestrate și suprasedstrate cari sau prețuit în 9300 Lei — bani și anume: Diferite mobile se vor vinde prin licitație publică. Deci, în urma decizului Judecătoriei mixte din Caransebeș, de sub Nr. 5659/1926 G. pentru încasarea pretenziunilor de 9093 Lei — bani capital, cu 12% interese din 12 Maiu 1926 și spesele de 4296 Lei — bani staverite până acum se fixează termenul de licitație **pe ziua de 2 Martie 1929 la orele 3 p. m. în comuna Rusca Montană la locuința urmăritei și toți aceea cari au voe de a cumpăra sunt invitați cu acea observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX din 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.**

Intrucât mobilele supuse licitației s'au mai sechestrat și înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 31 Ianuarie 1929.

Portărel: **M. Guran.**

Corpul Portărellor, Tribunalul Caransebeș

Nr. 937 Port. 1928.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea LX 1908 prin aceasta public, că în urma decizului Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 7897/1928 efeptuindu-se execuțiunea la 1 Decembrie 1928 în favorul urmăritorului Dușan Pavlovits reprez. prin avocatul Dr. Dimitrie Novăcescu domiciliat în Caransebeș, pentru suma de 150.000 Lei — bani capital și acces. mobilele sechestrate și suprasedstrate cari s'au prețuit în 323.272 Lei — bani și anume: Diferite obiecte de prăvălie se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decizului Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 7988/2/1928 G. pentru încasarea pretenziunilor de 150.000 Lei — bani capital cu 10% interese din 9 Noemvrie 1928 și spesele de 752 Lei — bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 27 Februarie 1929 la orele 11 a. m. în comuna Caransebeș la locuința urmăritului și toți aceea cari au voe de a cumpăra sunt invitați cu acea observare, că mobilele menționate mai sus în baza art. 107, 108, din legea LX din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.**

Intrucât mobilele supuse licitației s'au mai sechestrat și înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației în baza art. 120 a Legii LX din 1881 deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 8 Februarie 1929.

Portărel **M. Guran.**

Banca Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni.

CONVOCARE

la

Adunarea Generală Ordinară a XXII-a

a Băncii Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni, care se va ține în ziua de 16 Martie 1929 la orele 12 a. m. în sala de ședință a institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul consiliului de administrație și a consiliului de supraveghere, precum și înaintarea socotelilor de fine de an.
2. Aducerea de hotărâre privitor la repartizarea beneficiului și a descărcării de gestiune.
3. Stabilirea onorariului consiliului de supraveghere.
4. Alegerea membrilor în consiliul de administrație.
5. Alegerea membrilor în consiliul de supraveghere.
6. Modificarea statutelor.
7. Eventuale propuneri conform prescripțiilor statutelor.

DIRECȚIUNEA.

Acei acționari, cari doresc a-și exercita dreptul de vot, sunt rugați, ca în baza §-lui 22 din statute, să-și depoziteze acțiunile lor dimpreună cu cupoanele curente contra chitanță cel mai târziu până la 11 Martie 1929 inclusiv la Casseria Băncii Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni în Timișoara, sau la Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. din București. Fiecare cinci bucăți acțiuni îndreptătesc la un vot.

Activ

Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1928

Pasiv

Numerar și valute străine	60,607.96327		Capital propriu:		
Disponibil la Banca Națională și la alte bănci	26,716.15985	87,324.12312	200.000 buc. acțiuni à 250 Lei nominale cu cupoane 1928	Lei 50,000.000—	
Portofoliu			50.000 buc. acțiuni à 250 Lei nominale cu cupoane 1929 . Lei 12,500.000—		62,500.000—
Cambii escontate *			Rezerve*)		97,000.000—
în Lei Lei 257,005.31480			Rezerve pt. creanțe dubioase Lei 5,018.995—		
Reescont la Banca Naț. a Rom. Lei 41,065.343—	215,939.97180		Dotăriune pe anul curent Lei 4,981.005—		10,000.000—
Cambii scontate în valori străine	103,391.268—	319,331.23980	Fondul jubiliar „Sigmund Szana” pentru ajutorarea funcționarilor		1,000.000—
Palatul institutului (Casa Bănățeană)		12,000.000—	Fond de pensie		4,093.000—
Casele sucursalelor în Lugoj și Reșița		861.357—	Depozite în cont-curent și livrete de economii în Lei și valute străine		507,390.02950
Efecte proprii și participațiuni:			Creditori în Lei		23,377.15625
Acțiuni ale întreprinderilor industriale și afiliațiunilor		101,953.12252	Creditori în valori străine		144,151.765—
Avansuri pe efecte		10,201.52420	Creditori în remours		18,790.477—
Datorii ale întreprinderilor industriale controlate de noi și alte creanțe cu acoperire:			Avale și garanții . Lei 130,402.69680		
în lei	233,317.12877		Incasări Lei 42,716.05325		
în valori străine	128,982.62427	362,299.75304	Cont transitoriu		17,550.70989
Avale și garanții . Lei 130,402.69680		18,790.477—	Beneficiu:		
Incasări Lei 42,716.05325			Report din anul 1927	2,973.18706	
Inventar în centrală și în sucursale		1—	Beneficiu net de 1928	23,935.27298	26,908.46004
		912,761.59768			912,761.59768

*) După primirea propunerii direcțiunii se urcă la 100,000.000 Lei.

Debit

Contul de profit și pierdere încheiat la 31 Decembrie 1928.

Credit

Salarii, cheltuieli de voiaj și administrație, imprimare, spese postale telefon, telegrame		12,079.83957	Beneficiu reportat din 1927		2,973.18706
Contribuțiune la taxele de pensie și asistența socială a funcționarilor		194.051—	Dobânzi diverse		17,208.48034
Impozite și taxe		3,185.87995	Beneficiu la efecte proprii, participațiuni la întreprinderi consorțiale și sucursale		17,065.22745
Rezerve pt. creanțe dubioase (leg. art. 32 b)		4,981.005—	Provizion și alte venituri		10,102.34071
Beneficiu:					
Report din anul 1927	2,973.18706				
Beneficiu net pe 1928	23,935.27298	26,908.46004			
		47,349.23556			47,349.23556

Pentru conformitate: Gusz ss. subdirector.

DIRECȚIUNEA:

Blank ss. vicepreședinte. Szana ss. director general.
 Arțăraneanu ss. Dr. Beniczky ss. Dr. Coste ss. Fleissig ss. Frankl ss. Hajta ss. Kimmel ss. Kun ss.
 Mocsonyi ss. Dr. Nicora ss. Petrovici ss. Policrat ss. Seulescu ss. Soapkez ss. Tabacovici ss.
 Uhrmann ss. Ing. Vidrișan ss. White ss.

Revizuit și găsit conform cu registrele

CONSILIUL DE CENSORI:

Deutsch ss. președinte Bejan ss. Bernstein ss. Chicoș ss. Crăciun ss. Dr. Györbiró ss. Latter ss. Mateiu ss. Somlo ss.

Redactor responsabil: Nicolae Cornea

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș